

Aanbevelingen van de Risk Assessment Group-Covid-19 Animals (RAGCA) betreffende surveillance van SARS-CoV-2 (Covid-19 virus) besmetting in Belgische nertsenbedrijven en mogelijke controlemaatregelen.

Document goedgekeurd door de leden van de RAGCA op 10/06/2020 en gemodificeerd door de stuurgroep op 16/06/2020

Context

Gezien de verdere verspreiding van het SARS-CoV-2 (Covid-19 virus) bij nertsen in Nederland en de sterke aanwijzingen voor virusoverdracht van nertsen naar de mens op tenminste twee verschillende locaties (eveneens in Nederland) raadt de RAGCA aan om ook in België een surveillance voor de aanwezigheid van het SARS-CoV-2 virus bij nertsen op te zetten om zodoende een snelle detectie van een eventuele infectie van de bedrijven te kunnen garanderen. Dit advies is mede ingegeven door het feit dat er bevestigde linken bestaan tussen de Belgische en Nederlandse nertsenbedrijven. Zo is de dierenartsenpraktijk die actief is op alle Belgische nertsenbedrijven een Nederlandse dierenartsenpraktijk die ook actief is in op de nertsenbedrijven in Nederland. Ook de voeders geleverd op de Belgische bedrijven zijn van Nederland afkomstig.

De passieve en actieve surveillance kunnen als volgt worden opgezet:

Passieve surveillance:

Nertsenhouders dienen alle verdachte klinische symptomen (koorts, lethargie, lopende neus of ogen, hoesten, niezen, ademhalingsproblemen of kortademigheid, braken, diarree) bij nertsen onmiddellijk te melden aan hun dierenarts. Dierenartsen die verdachte symptomen vaststellen bij nertsen dienen dit onmiddellijk te melden aan de bevoegde overheden (van zodra SARS-CoV-2 besmetting een aangifteplichtige dierenziekte zal zijn).

Van zodra meer dan 5% van de nertsen op een bedrijf gedurende één week verdachte klinische symptomen vertonen of er een abnormale mortaliteit (>1%) optreedt moeten monsters (zie verder) worden genomen en worden ingezonden voor verder onderzoek naar een labo dat beschikt over een gevalideerde moleculaire methode die specifiek is voor de opsporing van het SARS-CoV-2 virus.

De volgende monsters dienen door de dierenarts genomen te worden bij de nertsen:

- long- en tracheaweefsel' van gestorven nertsen
- diepe orale (of faryngeale) swabs van minimaal 10 nertsen, zo veel mogelijk afkomstig van nertsen met klinische symptomen

Voorzorgsmaatregelen moeten worden genomen om contaminatie van monsters door de omgeving of door de mens te voorkomen.

De resultaten van de testen moeten, van zodra beschikbaar, medegedeeld worden aan de bevoegde overheid (door een procedure die op de website van het FAVV zal gepubliceerd worden).

In geval van positieve SARS-CoV-2 diagnose bij nertsen moeten er eveneens diepe orale (of faryngeale) swabs worden genomen van alle katten aanwezig op het bedrijf.

Alle diervverzorgers en gezinsleden worden geadviseerd om zich te laten testen voor SARS-CoV-2 door hun huisarts.

Actieve surveillance:

Op alle nertsenbedrijven in België worden zo snel als mogelijk stalen genomen voor serologisch onderzoek.

Hiertoe worden 14 willekeurig geselecteerde dieren per stal (minimale steekproefgrootte voor detectie van infectie bij een design prevalence van 20% en een betrouwbaarheidsniveau van 95%; de stal wordt als epidemiologische unit genomen), met een minimum van 60 dieren per bedrijf bemonsterd. Van deze dieren wordt een bloedmonster genomen dat wordt getest op aanwezigheid van antistoffen tegen SARS-CoV-2 door een labo dat beschikt over een gevalideerde serologische test specifiek voor SARS-CoV-2-antistoffen (seroneutralisatie test is aanbevolen).

Daarnaast moeten op hetzelfde moment voor detectie van viruscirculatie volgende stalen worden genomen:

- diepe orale (of faryngeale) swabs van alle dieren waarvan er eveneens bloedstalen werden genomen
- en als er recent (maximaal 3 dagen oud) gestorven dieren aanwezig zijn long- en tracheaweefsel van de gestorven nertsen.

De swabs kunnen gepoold worden in groep van maximaal 14 swabs per pool (opgelost in een beperkt volume) en maximaal één pool per stal, om vervolgens getest te worden met behulp van een PCR test voor de opsporing van het SARS-CoV-2 virus.

De long- en tracheaweefsel van de gestorven nertsen worden eveneens onderzocht aan de hand van een PCR test voor de opsporing van het SARS-CoV-2 virus.

Ter gelegenheid van de bedrijfsbezoeken voor de monsternamen dient ook de externe bioveiligheid op het bedrijf te worden geëvalueerd. Hierbij wordt bijzondere aandacht geschonken aan:

- Toegangscontrole voor mensen
- Mogelijk contact tussen nertsen en huisdieren en/of wilde dieren
- Afvoer van mest en kadavers

Risico verbonden aan geïnfecteerde nertsenbedrijven:

Bij het beoordelen van het risico verbonden aan geïnfecteerde nertsenbedrijven dient een onderscheid gemaakt te worden tussen bedrijven waar er actieve viruscirculatie aanwezig is (dit zijn bedrijven waar nertsen aanwezig zijn waaruit het SARS-CoV2 virus is gedetecteerd op basis van PCR) en bedrijven waar er aanwijzingen zijn van eerdere viruscirculatie op

basis van de aanwezigheid van antistoffen maar waar er geen resterende actieve viruscirculatie kan worden aangetoond via PCR.

1. Bedrijven met actieve viruscirculatie:

- Risico voor verspreiding van het SARS-CoV-2
 - De aanwezigheid van het SARS-CoV-2 virus op nertsenbedrijven kan zorgen voor een langdurige transmissie op deze bedrijven tussen de dieren wat een langdurig reservoir van virus kan betekenen. Op basis van gegevens uit Nederland zou een infectie op een nertsenbedrijf langer dan één maand kunnen aanhouden.
 - Het is op dit moment nog niet gekend of en hoe lang pups (die momenteel worden geboren) passieve immuniteit (via maternale antistoffen) hebben en actieve immuniteit kunnen opbouwen en of deze immuniteit na verloop van tijd verzwakt waardoor er een heropflakking van de infectie mogelijk zou zijn, eventueel zelf met een verhoogde virusuitscheiding?
 - Het is niet uitgesloten dat er bij voortgaande circulatie van dit virus binnen de nertsenbedrijven een risico ontstaat op nieuwe mutaties, gevolgd door selectie van bepaalde varianten die mogelijk een extra risico vormen voor verdere verspreiding onder nertsen of de mens.
- Risico voor de mens:
 - Op basis van gegevens uit Nederland is het heel aannemelijk dat er virusoverdracht vanuit de geïnfecteerde nertsen naar diervverzorgers mogelijk is.
 - Er zijn voorlopig in Nederland geen aanwijzingen om aan te nemen dat ook de omgeving van een bedrijf een verhoogd risico inhoud.
 - Mensen die geïnfecteerd werden door nertsen kunnen vervolgens het virus overdragen naar andere mensen
 - Bijkomend probleem is dat infectie bij nertsen asymptomatisch kan verlopen waardoor het gevaar voor de mens minder duidelijk zichtbaar is
- Risico voor andere dieren:
 - Van katten is bekend dat zij geïnfecteerd kunnen raken met SARS-CoV-2 (zie vorige adviezen van RAGCA).
 - Het is niet uitgesloten dat infectie van bij nertsen kan overgedragen worden op wilde marterachtigen (hermelijn, steenmarter, etc.).

2. Bedrijven waar enkel antistoffen werden aangetoond:

Op bedrijven waar enkel antistoffen kunnen worden aangetoond maar geen actieve viruscirculatie meer aanwezig is zijn er geen directe risico's voor verdere verspreiding van het virus naar mens of dier.

Controlemaatregelen:

In het geval van geïnfecteerde nertsenbedrijven (actieve viruscirculatie) zijn er verschillende controlemaatregelen mogelijk.

1. Blokkering van het bedrijf en strikte bioveiligheidsmaatregelen (cfr adviezen bioveiligheid op nertsenbedrijven):
 - a. Voordeel:
 - i. Er hoeven geen dieren geruimd te worden
 - ii. Er is geen verhoogd risico op verspreiding als gevolg van de ruiming op het bedrijf en transport/vernietiging van de karkassen
 - b. Nadeel:
 - i. Strenge bioveiligheidsmaatregelen moeten gedurende lange tijd aangehouden worden door eigenaar en medewerkers van het bedrijf
 - ii. Mogelijke verdere verspreiding van het virus binnen het bedrijf naar mens en dier (zie hoger)
 - iii. Mogelijk verder dierenleed door klinische infectie van de dieren
 - iv. Infectiestatus van het bedrijf dient gedurende lange tijd opgevolgd te worden om evolutie van de verspreiding van het virus te volgen.
2. Ruiming van het bedrijf (uitgevoerd op het bedrijf zelf):
 - a. Voordeel:
 - i. De virusbron wordt geëlimineerd waardoor er geen verdere verspreiding van het virus naar mens en dier kan optreden.
 - ii. Geen risico op verdere evolutie/mutatie van het virus
 - b. Nadeel:
 - i. Dieren moeten gedood worden
 - ii. De opruimingsactiviteiten vergen extra personeel en vormen dus een risico op menselijke infectie
 - iii. De karkassen dienen op een veilige manier afgevoerd en verwerkt te worden.
 - iv. Nertsenhouders kunnen geen aanspraak maken op een vergoeding vanuit het Sanitair Fonds.

In het geval van geïnfekteerde nertsenbedrijven waar geen actieve viruscirculatie kan worden aangetoond zijn eveneens bovenstaande controlemaatregelen mogelijk. Indien er evenwel geen actieve viruscirculatie wordt aangetoond is het risico op verspreiding van de infectie naar dier en mens minder groot. Deze bedrijven dienen wel verder opgevolgd te worden daar er steeds een risico op heropflakking van de infectie bestaat.

Tracing:

Naast bovengenoemde controlemaatregelen wordt in ieder geval op ieder bedrijf waar aanwijzingen van een SARS-CoV-2 besmetting worden aangetoond geadviseerd om een uitgebreide tracing uit te voeren om de bron van de infectie op te sporen alsook de risicocontacten in kaart te brengen, zodat op contactbedrijven ook de noodzakelijke diagnostiek kan uitgevoerd worden.

